

Prædiken af Morten Munch

9. s. e. trinitatis / 5. aug. 2012

Tekst: Luk 18,1-8

GUD BEVÆGES AF DRISTIG, PÅGÅENDE TRO

Nutidens hurtige kultur gør os til analfabeter i udholdenhed

Jesu lignelse handler om at være udholdende og vedholdende i bøn.

Vi lever i en hurtig kultur, hvor vi vænnes til, at tidsintervallerne mellem et input i den ene ende og et resultat i den anden ende bliver kortere og kortere.

Mikrobølger gør frosne varer spiselige på få minutter. - Hvis en sms ikke besvares med det samme, bliver vi rastløse. - Internetsøgninger giver os adgang til tusindvis af valgmuligheder i samme sekund, vi trykker på knappen. - Digitalkameraer gør det muligt at se de billeder, vi har taget, med det samme.

Den hurtige kultur gør, at vi let bliver analfabeter i udholdenhed og tålmodighed. Vi giver hurtigt op, når tingene ikke fungerer med det samme.

Åndelige processer tager tid

Det stiller os overfor en udfordring på det åndelige område (herunder det der har med bøn at gøre), hvor ting som oftest tager tid. Der er nogle lighedstræk med den biologiske verden, hvor der er brug for modningsprocesser og ikke findes hurtige genveje.

Det skyldes ikke, at bønnens signal er lang tid om at nå frem. I Salme 139 i Det gamle Testamente står der, at Gud kender ordene, før de er

formet på vores læber. Jesus siger noget lignende i Bjergprædikenen: Jeres himmelske far ved, hvad I trænger til, før I beder ham om det.

Så hurtige er vi trods alt endnu ikke i den menneskelige kommunikation.

Bønnesvar kan komme overraskende hurtigt – sådan er det en gang i mellem – men det kan også tage tid.

Det gjorde det for Abraham og Sara, der var barnløse og havde fået et løfte fra Gud om en søn. Der gik 25 år, inden de så løftet opfyldt. Med henblik på den beretning hedder det meget sigende i Hebræerbrevet (6,12), at det er ved tro og udholdenhed, at vi skal arve Guds forjættelse.

Tænk, hvad der var sket, hvis Abraham, troens far, havde opgivet på halvvejen. Måske havde Gud fundet andre veje til at gennemføre sin plan, men Abraham ville være gået glip af det privilegium at være en del af Guds plan i sin samtid.

Eller tænk på enken i lignelsen – uden hendes udholdenhed ville det, hun ønskede, ikke være sket.

Nogle gange opgiver vi, før vi er i mål – i hvert fald før det, vi betragter som målet. Guds mål med bønner kan nogle gange være et andet end vores.

Findes der spildte bønner?

Hvis vi nu ikke har den udholdenhed, Jesus lægger op til i lignelsen, er vore sporadiske bønner da spildte? Ifølge Jakobs brev i Ny Testamente er egoistiske bønner spild af tid – bønner der har egen ære og fremgang for øje. Her skal vi ikke forvente bønnesvar.

Men bortset fra det tror jeg ikke, vi kan tale om spildte bønner. Gud hører hvert et suk, også de sporadiske.

Bøn gør altid en forskel, når vi forstår bøn som en personlig relation til Gud og ikke bare som et upersonligt opkald til en højere instans.

Jesus taler i dag om dimensioner af Guds virke og indgriben, der kun kommer gennem tro og udholdenhed i bønner – her udfordrer Jesus os til at gå nye og længere skridt ind i bønnens verden.

Samtidig er det sandt, at al bøn er værdifuld og relationsskabende i vores forhold til Gud.

Bøn og desperation

Enken i lignelsen reagerer ud af sin nød, hun er desperat. Vi kender ikke retssagens detaljer, men hun står overfor et håbløst scenarie. Enker havde dengang ikke nogen position i samfundet, der kunne sikre dem en fair behandling. Enken har ingen økonomiske midler til at aflønne dommeren, der i øvrigt fremtræder korrump og sikkert gerne vil tækkes de indflydelsesrige.

Sagen synes tabt på forhånd. Her ville de fleste give op, men enken fortsætter kampen imod alle odds. Hendes desperation gør hende ekstraordinært dristig.

Kontrasten mellem Gud og dommeren

Nu er lignelsens pointe ikke, at vi i bønner skal trænge igennem et ligegyldighedspanser hos Gud eller forsøge at overtale en uengageret Gud eller, at vi er til besvær og ulejlighed hos Gud.

Der er tale om en kontrastlignelse, hvor pointen ligger i kontrasten mere end i ligheden.

Der er himmelråbende forskel på den uretfærdige, ukærlige dommer og Gud, hvis dybeste væsen er retfærdighed og kærlighed.

Gud beskrives utallige gange i biblen som en, der har specialiseret sig i at føre enkers og faderløses sag, fordi ingen andre vil føre deres sag.

Modsat dommeren i lignelsen er Gud så engageret i vores liv, at han trådte ned fra sin dommerposition, blev menneske og i korsfæstelsen lod sig dømme uretfærdigt for at tage menneskehedens dom på sig som sin egen.

Modsat dommeren er Gud så engageret i vore bønner, at han gemmer dem i guldsåle (som det hedder med et billedligt udtryk i Åbenbaringsbogen) – et billede der signalerer bønnernes høje værdi for Gud. Vore bønner placeres ikke i nogle støvede arkiver, hvor de er i fare for at blive glemt.

Der er en kontrast mere i lignelsen. Hvor enken som sagt var uden værdi i samfundets øjne, taler Jesus her om Guds udvalgte: "Skulle Gud ikke skaffe sine udvalgte ret..." Ved troen og dåben er vi Guds børn, og vi har Jesu navn at bede i som et særligt adgangstegn.

Jesu siger med andre ord: Når enken var udholdende midt imod alle odds – hun havde ringe indflydelsesmuligheder, og dommeren havde en ringe karakter – hvor meget mere burde vi så ikke som Guds børn og dem, der er genstand for Guds kærlighed og velvilje holde fast i bønnen uden at give op.

Hvorfor tager bøn tid, når Gud kender bønnen, før vi beder

Lignelsen peger med al tydelighed på, at udholdenhed er en del af bønnens praksis – og uden det er der dimensioner i bønnen, vi ikke erfarer og ikke kommer igennem med.

Vi står her med det paradoks, at Guds velvilje ikke gør udholdende bøn overflødig – og at hans kendskab til vore behov, inden vi beder, ikke overflødiggør bøn i det hele taget .

Her er vi ved noget, vi ikke helt kan gennemskue, men det står klart, at Gud inddrager os i sin ageren i verden.

Gud ønsker, at der gennem bønnen fødes en relation til ham – og han ønsker også, at vi gennem bønnen bliver fødselshjælpere for hans vilje på jorden.

Fødselsbilledet kan måske hjælpe os. Det har med modning at gøre, med ventetid, med forberedelse – og det indebærer som oftest kamp og smerte.

Åndelige fødsler er ikke altid en let proces. Der kan være forhindringer, der skal overvindes i os eller udenfor os - i både den fysiske og den åndelige verden.

Vi ser ikke om bag ved tingene og er derfor overladt til tro og udholdenhed, ligesom enken i lignelsen.

Hvor længe skal vi bede?

Hvor længe skal vi bede, når Guds svar tilsyneladende udebliver?

Profeten Elias bad om regn efter tre års tørke – han bad 7 gange, *indtil* han kunne se regnskyer forme sig på himlen.

Profeten Daniel bad om, at Israels fangenskab i Babylon måtte ophøre – han bad i 21 dage, *indtil* en engel bragte svar om folkets frihed.

Jesus bad i Getsemane Have om styrke til at udholde den lidelse, der ventede ham – han bad i 3 omgange, *indtil* fristelsen til at undgå korset var besejret og han modtog en engels trøst.

Da Jesus havde givet disciplene løfte om, at de skulle modtage Helligåndens kraft, bad de i 10 dage, *indtil* de oplevede Helligånden som en kraftig vind og som ildtunger på deres hoveder.

Når Jesus i Bjergprædikenen siger, at vi skal bede og få, søge og finde, banke på og se døren åbnet, er det formuleret i en fortsat nutidsform, der bedst kan oversættes med, at vi skal blive ved med at bede, søge og banke på, indtil der åbnes.

Hvor længe skal vi bede? Indtil vi ser Gud bryde igennem med det svar, vi søger - eller med en fred i hjertet, der trods alle modsigelser lader os finde hvile i hans kærlighed og nåde.

Sådan var det for apostlen Paulus, da han flere gange bad til Gud om at få noget fjernet 'en torn i kødet'; et billede der måske handler om den modstand, han oplevede fra mennesker, der rejste i hælene på ham for at ødelægge hans mission i middelhavsområdet. Hvad det helt præcist var, står lidt hen i det uvisse. Selv om Paulus ikke slap af med sit problem, fandt han ro og styrke ved at forstå, at Guds nåde var nok og kunne møde ham på en særlig måde netop i hans magtesløshed.

Det største, vi kan søge og finde, er Gud selv – ikke de ting, vi søger fra hans hånd.

Men samtidig ønsker Gud, at vi skal bringe ham vore længsler og ønsker, ikke pænt indpakket i fromme formuleringer, men ægte og bramfrit.

Guds hjerte bevæges af dristig og pågående tro.

Amen